

MLJEKARSTVO

LIST ZA UNAPREĐENJE MLJEKARSTVA JUGOSLAVIJE

GOD. IX.

ZAGREB, LIPANJ 1959.

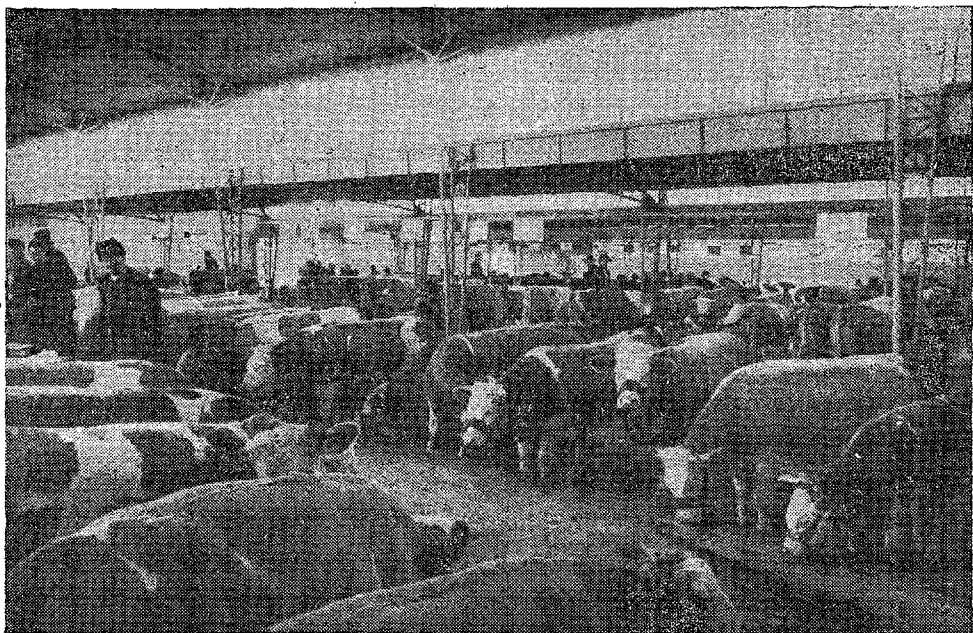
BROJ 6

Ing. Moma Stambolić, Beograd

Stručno udruženje mljek. org. Jugoslavije

PROIZVODNJA MLEKA U FNRJ

Proizvodnja mleka u našoj zemlji osetno raste tek nekoliko zadnjih godina, ma da je još uvek niska i nedovoljna. Taj porast došao je do izražaja 1956, a naročito 1957 i 1958 godine. To se naročito odnosi na AP Vojvodinu gde je u 1958 godini došlo do relativnih viškova mleka, koji nisu trenutno imali plasmana na tržištu.

Rasplodna goveda na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu
(Foto: »Jugoreklam«, Novi Sad)

Proizvodnja mleka je zavisna od niza faktora, od kojih su najvažniji: kvalitetno i brojno stanje muznih krava, -krmna baza, klimatski i drugi uslovi, a pored toga je vrlo važan faktor i otkupna cena mleka, koja može u određenim uslovima stimulatивно da utiče na veću proizvodnju mleka.

Ukupna proizvodnja mleka u milionima litara iznosila je:

1930/39	1.819
1956	1.937
1958 (plan)	2.580

Proizvodnja mleka po glavi stanovnika iznosila je 1956 samo 113 litara dok je po glavi poljoprivrednog stanovnika iznosila 182 litara. I to je sve još uvek malo i nedovoljno!

Proizvodnja mleka po jednoj kravi iznosila je 1957 godine cca 1.000 litara, dok je u razvijenim mlekarskim zemljama ta proizvodnja mnogo veća (npr. Holandija 3.900, Danska 3.500 itd.).

Međutim, uvoz visoko produktivnih krava, selekcija i bolja ishrana krava muzara pridoneli su da proizvodnja mleka u našoj zemlji osetno raste i da će idućih godina taj porast biti sve veći i izrazitiji.

Najveći porast proizvodnje mleka biće na socijalističkom sektoru i o tome nam najuvjerljivije govore podaci o proizvodnji mleka u periodu 1957—1961 godine.

a) Proizvodnja mleka u tonama

1. socijalistički sektor

	1957	1961
SRBIJA	59.496	680.834
HRVATSKA	42.442	177.167
SLOVENIJA	19.900	42.000
BIH	2.836	21.010,4
MAKEDONIJA	4.369,4	4.876,8
CRNA GORA	909	3.750
ukupno FNRJ	129.952,4	929.638,2

2. privatni sektor

SRBIJA	606.546	1.021.088
HRVATSKA	674.128	753.663
SLOVENIJA	460.100	538.000
BIH	277.164	240.642,9
MAKEDONIJA	42.042,8	88.455,2
CRNA GORA	61.967	75.310
ukupno FNRJ	2.121.947,8	2.717.159,1

3. ukupno oba sektora

SRBIJA	666.042	1.701.922
HRVATSKA	716.570	930.830
SLOVENIJA	480.000	580.000
BIH	280.000	261.653,3
MAKEDONIJA	46.412,2	93.332
CRNA GORA	62.876	79.060
ukupno FNRJ	2.251.900,2	3.646.797,3

Iz gornjih podataka vidimo da će socijalistički sektor učestvovati u 1961 godini u ukupnoj proizvodnji mleka od 3,646.797.300 litara sa 929,638.200 litara ili 25,4%, dok je u 1957 učestvovao samo sa 5,7%.

Dalje, NR Srbija učestvovaće u ukupnoj proizvodnji mleka sa 46,6% i time će postati najrazvijenije mlekarsko područje u našoj zemlji. To dolazi usled naglog porasta proizvodnje mleka u AP Vojvodini.

AP Vojvodina ima sve uslove i postaće naše najrazvijenije mlekarsko područje. I ne samo to. Ona će biti i jedno od najjačih u Evropi. Najbolje će nam to ilustrovati sledeći podaci:

Proizvodnja mleka u tonama u AP Vojvodini

1. socijalistički sektor

1957	1961
44.189	57.122

2. privatni sektor

136.741	373.414
---------	---------

3. ukupno oba sektora

1957	1961
193.540	970.536

U ukupnoj proizvodnji u našoj zemlji AP Vojvodina sudjeluje 1961 sa 970.536.000 litara mleka ili 26,6%.

Interesantno je učešće socijalističkog sektora u ukupnoj proizvodnji pojedinih republika, što se vidi iz sledećih podataka:

	1957	1961
1. FNRJ	5,7%	25,4%
2. Srbija	8,7%	40,0%
uža Srbija	3,2%	12,2%
Vojvodina	22,8%	61,6%
Kosmet	2,0%	5,0%
3. Hrvatska	5,0%	19,0%
4. Slovenija	4,1%	7,2%
5. BIH	1,0%	8,0%
6. Makedonija	9,4%	5,2%
7. Crna Gora	1,4%	4,7%

Kod svih republika povećava se učešće socijalističkog sektora osim Makedonije, ali je najveće u NR Srbiji, odnosno AP Vojvodini.

Sa povećanom proizvodnjom mleka osetno rastu i tržišni viškovi, koje ilustruje sledeća tabela:

b) Tržni viškovi mleka u tonama

1. socijalistički sektor

	1957	1961
SRBIJA	53.015	611.873
HRVATSKA	19.000	150.000
SLOVENIJA	16.000	26.000
BIH	—	12.003
MAKEDONIJA	4.369,4	4.877
CRNA GORA	450	2.500

2. privatni sektor

SRBIJA	149.078	322.583
HRVATSKA	243.000	316.339
SLOVENIJA	113.000	322.000
BIH	—	39.682
MAKEDONIJA	17.430,3	57.121
CRNA GORA	8.550	10.500

ukupno FNRJ	—	1,875.478
-----------------------	---	-----------

U ukupnim tržišnim viškovima mleka socijalistički sektor igra sve veću ulogu i postaje glavni producent mleka za tržište. To naročito važi za AP Vojvodinu, gdje je već sada socijalistički sektor glavni proizvođač mleka. Za ilustraciju neka nam posluže sledeći podaci:

U ukupnim tržišnim viškovima mleka učestvuje u %

	socijalistički sektor		privatni sektor	
	1957	1961	1957	1961
1. SRBIJA	26,2%	60,5%	73,8%	39,5%
uža Srbija	12,2%	31,1%	87,8%	68,9%
AP Vojvodina	44,1%	77,7%	55,9%	22,3%
AKMO	11,0%	27,8%	89,0%	72,2%

Nagli porast proizvodnje mleka postavlja pred naše mlekarsstvo neobično važne i teške probleme. Investiranje u podizanje stočnog fonda, odnosno proizvodnju mleka ne ide uporedo i sa investiranjem u podizanju mlekarskih objekata. Zato može vrlo lako doći do situacije, da mlekare postanu kočnica daljem razvoju stočarstva, odnosno govedarstva. Kapaciteti naših mlekara već sada ne zadovoljavaju, jer iznose cca 1,200.000 litara mleka dnevno. Od toga je preko potrebno skoro 50% kapaciteta obnoviti i opremiti modernim mašinama. Da budu svi tržišni viškovi mleka obuhvaćeni, potrebno je izgraditi još daljnjih 1,000.000 litara dnevnih kapaciteta. Samo tako će naše mlekare biti u stanju da otkupe sve tržišne viškove i da ih prerade bilo u konzumno mleko ili u mlečne proizvode.